

9:de årg.

"SVENSK"

BRANDKÅRSTIDNING

FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÅRER

N:o 10

Centraltryckeriet
Örebro 1918

Okt. 1918

Äges af:
**Svenska Brandmanna-
Förbundet**

Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:
ARV. W. SVENSSON
ÖREBRO
Telefon 26

Prenumerationspris:
Kr. 3.50 för år. Lössn. 25 öre

Annonspriiser:
I texten 1 kr., 4 andra platser
70 öre pr cm. och spalt

Belysningen och brandfaran vid järnvägarne.

Ur Dagens Nyheter hafva vi hämtat följande artikel rörande eldens uppkomst under Getåolyckan.

Redan de första underrättelserna om olyckan gjorde det tydligt att ett vida större antal människor förolyckats genom branden än af mekaniska skador vid själfva sammanstötningsoögonblicket. Elden, som uppstod först någon minut efter sammanstötningen, förorsakades, som nämnt, förmodligen af en exploderande behållare för belysningsgasen. Hade inte elden så hastigt gått fram genom de nedstörta vagnarna, kan man med känedom om förloppet vid liknande olyckor beräkna att en stor del af passagerarna äfven i de svårt ramponerade vagnarna skulle sluppit undan med lifvet. Vid Malmslättsolyckan, då tre fullsatta boggiévagnar vräktes omkull och krossades, omkommo dock endast tjugu passagerare. Det framhölls då som en lycka i olyckan att inte gasbehållarna exploderade, och man påpekade hvilka ännu fruktansvärldare proportioner olyckan skulle tagit om eld hade utbrutit i vagnarna innan man hunnit med mycket arbete draga fram de fastklämda eller inestängda passagerarna. Det öfverlades om åtgärder för att i framtiden förebygga ytter-

ligare faror för gasexplosion om någon ny tågolycka skulle komma.

Det är en sådan olycka som nu inträffat och denna gången ha gasexplosionen och eldsvådan inte uteblivit. Man frågar sig därför hur det för närvarande förhåller sig med belysningen i personvagnarna på statens järnvägar, om alla de anordningar träffats som rimligen kunna begäras för skyddande af passagerarnas lif äfven under de anorma fall då en tågsammanstötning eller urspårning inträffar. För att få klarhet i denna fråga har Dagens Nyheter haft ett samtal med byråingenjör E. Nothin, tjänsteförrättande byråchef vid järnvägsstyrelsens maskinbyrå.

Den belysning som för närvarande användes i så gott som alla statens järnvägsvagnar och även de flesta enskilda banor är acetylenas, accumulatorad i en vätska på starka stålbehållare. Dessa gasbehållare exploderade icke för stötar, men kunna däremot bringas till explosion genom stark hetta. Så har tydligen skett i detta fall. En sådan risk skulle vara så godt som utesluten om man använde elektrisk belysning med motorer eller accumulatorer. Sådan har sedan något tiotal år tillbaka i liten utsträckning användts på prof vid statens

järnvägar och under året ha ytterligare några tiotal boggievagnar försetta med accumulatorer för elektrisk belysning. Under de senaste krigsåren har emellertid materielen för elektrisk belysning, som bekant, blifvit mycket dyr och särskildt har råmaterialet till accumulatorer varit synnerligen svåråtkomligt. Afven vid elektrisk vagnsbelysning föreligger en risk för antändning genom kortslutning, en risk som torde få anses mindre än explosionsfaran.

Ända till i vintras skedde belysningen i järnvägsvagnarna genomgående med oljegas, också kallad fettgas, en gas af ungefär samma sammansättning som den för stadsbelysning sammansatta stenkolsgasen. Den skiljer sig från denna bl. a. därigenom att den kan komprimeras till långt högre tryck. Medan stenkolsgasen endast kan hopträngas till sin halfva volym, kan fettgasen komprimeras till en tiondel. Den medfördes med järnvägsvagnarna i stora cylindrar, ungefär tre meter långa och en half meter i genomskärning, hvilka man alltjämt, ehuru de ej användas, ser på så godt som alla statens järnvägsvagnar. Från behållarna leddes gasen i rör till lamporna. Vid Malmsslåtsolyckan hade ett sådant rör blifvit afklippt, den utströmmande gasen hade blifvit antänd och en explosion kunde när som hållet ha inträffat om iate en järnvägsingenjör i tid hade observerat olyckstillbudet och släckt den lilla lågan med en våt näsduk.

När fotogenern, som är det hufvudsakliga råmaterialet till oljegasen, började ta slut under fjolåret, måste annat belysningsmaterial anskaffas för statens järnvägsvagnar. Elektriskt ljus kunde under dåvarande materialtillgång och pris inte gärna komma ifråga, isynnerhet som behovet af nytt belysningsmedel var brådskande. Man bestämde sig då för acetylen, gas, som behållare påverkan. Äfven om de, som man vid laboratorieförsök gjort, klippas af och gasen antändes genom eld utifrån, inträffar ingen explosion. Gasen frigöres nämligen endast småningom från acetonen.

Därigenom att gasaccumulatorcylindrarna äro jämförelsevis små och af starkt gods samt sitta på tvären under vagnarna, är dessutom risken för dem att krossas vid en järnvägsolycka mindre än för de stora oljegasbehållarna. Gasaccumulatorerna kunna emellertid, som nämnts, explodera vid uppvärmning och det var just ett prof af hur mycket de tålde i den vägen som kostade Gasaccumulators chef dr Dalén, hans syn.

Det system som skulle ge större trygghet mot explosioner vid en järnvägsolycka är den elektriska belysningen. De olika system för elektrisk belysning på tåg som pröfvats ha emellertid alla sina nackdelar. Det system som bygger på dynamomaskiner, hvilka drifvas vid vagnaxeln, får dras med svårigheten att skydda dynamon och drifanordningen från axeln mot inverkan af väder och vind. Man kan också ha dynamon framme vid lokomotivet, hvarifrån då den elektriska kraften ledes genom hela tåget. Därvid har man risken för afbrott i kopplingarna mellan vagnarna och olägenheten af mörker vid växling och då lokomotivet är fränkopplat. Det andra alternativet för elektrisk belysning är grundadt på elektriska accumulatorer som laddas före tågets afgång och på stationer, där man har tillgång till billig elektrisk kraft. Den enda väsentliga olägenheten med denna belysningsanordning är accumulatorernas tyngd och kostnad.

Af dessa orsaker möter det olägenheter att helt och hållet införa elektrisk belysning å alla järnvägsvagnar. Äfven i utlandet har elektrisk belysning endast delvis kommit till användning, hufvudsakligen i sofvagnar och på lyxtågen. Fortfarande användes den billiga oljegasen allmänt på tågen i Tyskland och i Frankrike begagnas acetylen, gas, som behållare påverkan. Äfven om de, som man vid laboratorieförsök gjort, klippas af och gasen antändes genom eld utifrån, inträffar ingen explosion. Gasen frigöres nämligen endast småningom från acetonen.

Önskas köpa.

Band 1 o. 2 af Tidskrift för Brandväsendet

samt

Brandchefsföreningens årsprotokoll f. år 1911.

Svar med prisuppgift till v. Brandchef O. P. Stråle, Luleå, eller denna tidsnings expedition.

AGA handlykta (strålkastare).

Vid Karlstads brandkår har förste maskinisten Victor Jansson konstruerat en lätt, tranportabel handlykta. Den grundar sig på användning af dissongas, d. v. s. acetylen magasinerad i gasaccumulatorer enligt AGA-systemet. Lyktans hufvuddelar, accumulatorn (gasmagasinet) och strålkastaren äro inköpta från Svenska Aktiebolaget Gasaccumulator i Stockholm.

Bifogade bilder förklara tydligt lyktans konstruktion.

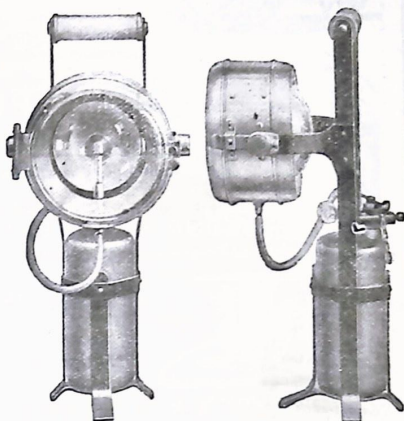
Gasmagasinet AKD—1 och strålkastaren AG—197 äro fästade i ett ställ af järn, som möjliggör ett hastigt utbyte af magasin. Utbyte af tömd accumulator mot fylld kan ske vid någon af de depåer, som i stort antal finnas spridda öfver landet.

Magasinet rymmer omkring 120 liter gas. Strålkastaren med briljantbrännare SA—610 förbrukar omkring 10 liter gas pr timme. Bränntiden blir alltså omkring 12 timmar.

Lyktan är försedd med spegelreflektor så att dess ljusstyrka motsvarar ungefär 1,000 nj med 10 liters brännare. Briljantbrännarens

ljuseffekt är ungefär 4 gånger så stor som den, hvilken uppnås med öppen brännare af samma gasåtgång.

Brännaren kan vridas mot reflektorn, då den ger ett långt, smalt ljusknippe (strålkastare); ifrån reflektorn då ljusknippen blir

kortare och bredare (lykta i vanlig bemärkelse).

Ljusknippen kan efter behag riktas uppåt eller nedåt genom vridning af lyktan i de från stativet utgående armarna.

Lyktans höjd är 490 millimeter, dess vikt 5 kg.

Amn. Benämningen AKD—1 o. s. v. förekommer i Gasaccumulator kataloger.

Lunds brandväsende.

Organisation: Kåren består af 1 brandchef, 1 v. brandchef, 1 brandsergeant, 1 brandkorporal, 1 v. brandkorporal, 8 ordinarie och 8 extra brandsoldater; 1 maskinist och 1 eldare samt 25 reservbrandsoldater.

Materiel: 1 redskapsvagn, 1 mekan. steg (Sundsvöllstyp), 1 ångspruta, kapacitet 750 ml, samt diverse mindre materiel.

Angående kårens aflöningsförhållanden föreligger frågan om löneaftal, hvilken fråga omhänderhafves af stadens lönenämnd.

Underbefäl och ordinarie manskap tillhör sedan den 1 april 1918 Svenska kommunal. arbetareförbundet.

Henrikssons prisbel. motorsprutor

Försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. BERGSTRÖM & Co.

STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

HENRIKSSONS BRANDSLÄCKARE RAPID & PUMP-RAPID

samt Brandsläckaren n:o 76, modell 1914, 12 liter. Ny för året.

Samtliga godkända af Tarifföreningen

Försäljas genom

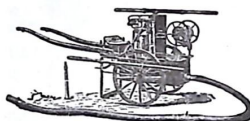
HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

Rikstelefon 57 99.

Pump-Rapid

HENRIKSSONS Handkraftsprutor

Prisbelönda

försäljas genom

Hrr Järn- & Redskapshandlare

samt i parti från fabriken.

Telegraf-adr.:
SprutbolagetA.-B. S. HENRIKSSONS Sprutfabrik,
och Mekaniska Verkstad. STOCKHOLM 4.Rikstelefon
6053

Billmans Fabriks- & Handels-Aktiebolag

REGERINGSGATAN 88

STOCKHOLM

Telegrafadress: "BILLMANS R. T. 4811"

ALLM. TEL. 4480.

RIKSTEL. 4811.

BRANDREDSKAP

AF ALLA SLAG.

Allarmhorn

af Stockholms modell, förnicklade,
finnes åter i lager.

Uppgör förslag till utrustningar.

Lämnar kostnadsförslag.

Katalog på begäran.

Erhållit 2 Guld- och 20 Silfvermedaljer.

Dörrstängare, system Lux.

Kungl majts nådiga stadga af den 8 juni 1917 angående hotell- och pensionatörelse upptager bland annat föreskrifter om att förse vissa sofrumsdörrar med mekaniska anordningar för själfstängning.

Här afses således att förse hvarje dörr med en s. k. dörrstängare, af hvilka förefinnas ett flertal olika fabrikat, och uppstår därför för en hotellägare vid val af apparattyp frågan om hvilken af de i marknaden befintliga olika konstruktionerna, som är den bästa, lämpligaste och billigaste. Hvad beträffar den sist nämnda faktorn är ju själfklart, att densamma har mycket att betyda, och att den i flera fall enbart fått vara den afgörande vid anskaffningen. Om detta varit klokt vill jag i det följande försöka belysa, då jag med dessa rader afser påvisa hur en för omnämnda, speciella ändamål lämpad dörrstängare yerkligen skall vara konstruerad, och hur den skall arbetas för att få längsta möjliga lifslängd.

Då eld uppstår i ett rum aletras i det samma ett visst öfvertryck, hvilket om exempelvis en till detsamma ledande dörr öppnas och åter skall stängas måste kunna öfvervinnas. Skall stängningsarbetet utföras af en mekanisk anordning, måste denna gifvetvis besitta för ändamålet erforderlig kraft. Då en dörrstängare under vanliga förhållanden skall utföra sitt stängningsarbete erfordras naturligtvis att detta arbete skall kunna modifieras i förhållande till dörrrens tyngd, friktionen i gångjärnen, luftmotståndet samt de motstånd, som uppstå i stängningsögonblicket, speciellt att dra kolfven i lås, hvadan de kraftmagasinerande anordningarna i dörrstängaren måste vara tilltagna för att kunna utveckla öfverskott på erforderlig energi, då såväl tyngden hos olika dörrar som äfven de förut omnämnda motkrafterna, som skola öfvervinnas, variera högst betydligt.

Af ofvanstående framgår tydligt, att en för hotelldörrar lämplig dörrstängare måste utföras med kraftig stängningsförmåga, hvilken dock för att undvika onödigt hårdt slag vid stängningen, måste vara reglerbar. Hårdt slag vid stängningen inverkar, nämligen utom att det

är obehagligt hvad beträffar det uppstående bullret, skadligt på såväl dörr, karm som dörrstängare.

A. B. Lux har vid utarbetandet af sina dörrstängartyper särskildt haft här angifna betingelser för ögonen, hvilket gjort, att man med fog kan påstå, att Lux dörrstängaren är särskildt lämpad för hotellrumsdörrar. Den är starkt och solidt byggd och har synnerligen kraftig fjäderanordning för stängningsarbetets utförande samtidigt som den, genom en särskild regleringsanordning, kan bromsas resp. lösas för kortare eller hastigare d. v. s. mildare eller kraftigare stängning. Alla delar äro lätt utbytbara; kannan försedd med lädermanschett samt kånstängan väl centrerad och lagrad. Apparaten fordrar ingen särskild tillsyn eller underhåll, enär den är fullt automatisk och byggd på den pneumatiska principen, den för ernäendet af förutnämnda fordringar enda riktiga.

För att återkomma till prisfrågan, är ju tydligt att en apparat af denna eller liknande konstruktion icke i pris kan konkurrera med exempelvis en enkel mekanisk fjäderanordning eller en oljebromsad stängare, hvilka bägge minst sagt äro för ändamålet olämpliga. Utan tvifvel kan man här bättre än annars tillämpa satsen »att köpa dyrt är att köpa billigt».

Som ett tillägg kan nämnas, att Lux-apparaten är den enda dörrstängare, som tills dato godkänts af Kungl. Brandskyddskommissionen.

En underbar räddning.

För kort tid sedan nedbrann Madängs mejeri, och mejerskan måste i hast rädda sig ut genom fönstret. Man har sedan berättat en rätt egendomlig händelse i samband med eldsvådan. Mejerskan hade kvällen före branden ställt en väckarklocka till väckning kl. 4 på morgonen. Emellertid ringde den i stället kl. 1, i alldeles lagom tid för att mejerskan skulle kunna rädda sig. Då hon vaknade, tyckte hon det var väl mörkt för att vara kl. 4 på morgonen och gick därför fram till fönstret för att se på klockan. Hon hörde då något egendomligt buller och strax därpå såg hon elden. I hast fick hon på sig en underkjol och hoppade ut genom fönstret. Ingen hade hört klockan.

Dödens skördar i våra led.

Brandchefen Wilhelm Bergqvist

Väl har vårt land undgått krigets hemska demon, men äfven vi skulle blifva påmindas om allhärjaren dödens grymma framfart ibland landets ungdom. Den farsot hvilken i höst härjar som ett pestens gissel är i sanning hemsk, ja mer än hemsk, därför att den med förkärlek slår ned på de friska och starka, de som stå i sin ålders blomma. De som mänskligt sedt ännu hade många år att lefva och verka. Inom alla samhällslager har döden gjort sin skörd. Den tränger obevekligt in i såväl slott som koja och gör ingen åtskillnad på fattig eller rik. Öfverallt gå dödsbuden

I. P. Stanley, Östersund.

människorna emellan och försänka sinuena i djupaste sorg.

Äfven i våra led har döden skördat många offer och mången lofvande framtidsbana har blifvit lyktad. Bland alla dessa dödsbud var äfven budskapet om brandchefen *Carl Wilh. Bergqvists* bortgång. Han afled nämligen efter endast en kort tids sjukdom den 13 okt. i en ålder af endast 32 år således i sin krafts dagar.

Den aflidne var född i Örebro. Han aflade studentexamen i Skara 1907, blef 1909 underlöjtnant i Upplands artilleriregementes reserv och 1915 löjtnant. Efter att ha studerat brand-

Johan Rosén.
Malmö.A. R. Magnusson.
Östersund.A. G. Gustafsson.
Malmö.

väsendet 1912 i Stockholm och 1912—1913 i Hamburg utsåmdes B. till brandchef i Uppsala 1914, där han genomförde omorganisationen af brandkåren. Under 1915 och 1916 var B. redaktör för Tidskrift för Brandväsendet. Sedan 1 juni 1917 har han innehaft brandchefsbefattningen i Norrköping.

Löjtnant Bergkvist har under den tid han varit chef för Norrköpings brandkår gjort sig mycket populär och afhållen af sina underordnade, hvarför kåren uppriktigt sörjer sin afhållne chef. Sedan någon tid tillbaka var B. äfven direktör för stadsbrudsbolaget. Därjämte har han varit verksam som gymnastikdirektör (han aflade gymnastikdirektörsexamen 1912) och har varit ledare för gymnastikafdelningar i staden.

Under tvänne perioder har han äfven tjänstgjort som brandchef i Örebro och gjorde sig af därvarande kår mycket omtyckt och aktad för sitt glada och hurtiga sätt, vänlig och human mot sina underordnade vann han också deras fulla förtroende och sympati.

Svensk Brandkårs-Tidning har i honom också räknat en bland sina gynnare, hvarför hans penna kommer att blifva mycket saknad.

Om begrafningen skrifver Norrköpings Tidning följande:

Brandkåren har sorg. Därom vittnade i dag de å half stång hissade flaggorna och den med enar smyckade portöppningen till brandstationens gård, där äfven några enträd paraderade då brandchefen Wilhelm Bergkvist skulle anträda sin sista färd. Vägen från porten bort till ett in- och utvändigt sorgsmyckadt lusthus i trädgården, där den så oförmodadt bortkallade brandchefen sofver sin sista sömn, hade fått en grön matta af granris och på en mängd bänkar i trädgården lågo uppradade mängder af kransar, uppgående till bortåt 80.

En stund före kl. 2 satte sig processionen i rörelse mot kyrkan. På brandstationens gård bildade brandkåren och halfva reservkåren häck med brandkårens båda gamla fanor i spetsen. Kistan bars af åtta brandsoldater till kyrkan, där den återstående delen af reservkåren bildade hedersvakt. I processionen bars äfven Norrköpings kvinnliga gymnastikförenings florbehängda fana.

Under det begrafningsföljet, i hvilket syntes flera af stadens representativa män, Kvinnliga gymnastikföreningens medlemmar och ett stort antal vänner, inträdde i templet, tonade en sorgsmarsch, hvarpå akten inleddes med psalmsversen »Jag går mot döden».

Komminister G. Eklund framträdde så till baren och höll en gripande dödsbetraktelse med ledning af Esaias 55: 8, 9: »Mina tankar

äro icke edra tankar och mina vägar äro icke edra vägar, säger Herren».

Efter »Fader vår» sjöng hr Ivar Ahlberg från orgellåktaren prins Gustafs psalm »Mina lefnadestimmar stupa». Sedan ytterligare ps. 484, v. 3 sjungits, utfördes begrafningemässan af komminister Eklund, hvarefter den högtidliga akten afslöts med ps. 221, v. 3.

Under orgelmusik bars kistan sedan ut och fördes till Norra järnvägsstationen för att vidare transporteras till Örebro, där grafställningen äger rum.

Vid ankomsten till Örebro emottogs den döde af därvarande brandkår och blef af åtta medlemmar af densamma buren till sitt sista hvilorum.

Sent skall minnet af Wilh. Bergkvist glömmas bland landets brandmän.

TIDAHOLM'S
NYA
LAST- OCH BRANDKÄRS-
AUTOMOBILER
NY ÖVERLÄGSEN KONSTRUKTION.
DRIFTSÄKER. EKONOMISK.

GENERALAGENTER:
CRONSTEDT, KASTENGREN & CO
(i samarbete med Mercedes Automobilfabrik)
BIRGERJÄRSGATAN 6. STOCKHOLM.
ALLA SLAG AV AVTOTTILBEHÖR...

Östersund.

F. d. vice korpralen vid Östersunds brandkår *I. P. Stanley* afled under ett tillfälligt besök den 2 sept. i sitt föräldrahem i Indals församling. Dödsorsaken var spanska sjukan.

Stanley var född den 7 juli 1880 i Indals församling av Västernorrlands län och antogs till brandkonstapel den 15 oktober 1900 vid den då varande kombinerade brand- och polis-kåren, samt befordrades till v. korpral den 1 okt. 1903.

Den 9 juni 1915 måste Stanley afgå på grund af sjukdom som han ådragit sig i tjänsten. Jordfästningen förrättades å Odenslunds kyrkogård söndagen den 8 sept. kl. 2 e. m. Bland kranserna märktes utom från anhöriga och vänner, befäl och manskap vid Östersunds brandkår.

Stanley efterlämnar minnet af en sympatisk och dugande brandman, han var äfven högt aktad och värderad af både befäl och kamrater och sörjes närmast af maka och fem minderåriga barn.

Frid öfver den hänsofne!

Vice korpralen vid Östersunds brandkår *Arvid Rickard Magnusson* afled efter några dagars sjukdom den 21 sept. å Östersunds provisoriska sjukhus. Dödsorsaken var lunginflammation som svit efter spanska sjukan. Magnusson var född den 21 juni 1888 i Mattmars socken av Jämtlands län.

Magnusson antogs den 16 juli 1908 till brandkonstapel vid den då varande kombinerade brand- och poliskåren samt befordrades till v. korpral den 1 nov 1913.

Jordfästningen förrättades å Odenslunds kyrkogård torsdagen den 26 sept. kl. 4 e. m. Kistan bars af sex uniformerade kamrater och nedänktes i familjegraven.

Bland kransarna märktes utom från anhöriga och vänner, befäl och manskap vid brandkåren, Sv. Brandmannaförbundet, kamrater vid poliskåren, f. d. brandchefen överstelöjtnant Geijer m. fl.

Den bortgångne efterlämnar minnet af en fridsam, vänsäll och sympatisk man tillika duglig och intresserad af sitt yrke, högt aktad och värderad af såväl befäl som kamrater och sörjes närmast af maka och tre minderåriga barn. M. var äfven medlem af Östersunds brandkårs kamratförening, hvars ordförande han äfven var under det gångna året, samt medlem af Sv. Brandmannaförbundet. Honnör för den hänsofne kamraten.

Frid öfver hans stoft!

Malmö.

Den 13 oktober afled å Malmö sjukhus ogift brandkorpralen *Johan Rosén*, född den 30 mars 1881.

Rosén antogs vid Malmö brandkår den 22 sept. 1906, befordrades till vice korpral den 1 febr. 1911 samt till korpral den 1 maj 1918.

Genom plikttaget arbete förskaffade sig Rosén de bästa kunskaper och färdigheter i sitt yrke och erhöll flera kräftvande tjänsteuppdrag, bl. a. såsom ständig befälhafvare för brandtelegrafan vid Baltiska utställningen och 28 febr.—14 april 1915 tillfällig tjänstgöring som underofficer vid Kalmar brandkår, hvilka uppdrag belönades med hedrande vitsord.

Några dagar innan Rosén insjuknade erhöll han utnämning till brandmästare vid Falu brandkår.

Afhållen af såväl förmän som kamrater kommer den bortgångne att med saknad minnas af Malmö brandkår.

— Samma dag ingick ett nytt dödsbud i det att brandsoldaten *Rasmus Sjöström* efter endast några dagars sjukdom afidit äfven han i lunginflammation.

Sjöström var född den 8 dec. 1883 och antogs vid brandkåren den 14 febr. 1916.

God make och fader efterlämnar Sjöström änka och barn försänkta i djupaste sorg och vid brandkårens minnet af en arbetsam, plikt-trogen brandman och god kamrat.

— Måndagen den 14 okt. afled å Malmö sjukhus 1:e maskinisten, sergeant *Adolf Ferdinand Gustafsson*.

Ett svårt leverlidande i förening med försvagad hjärtverksamhet hade de sista åren undergrävt den förut starke mannens hälsa och när spanska sjukan med lunginflammation tilltötte afsmnade han efter endast tvänne dygns sängliggande.

Född i Bohuslän och af gammal sjömans-familj ägnade sig Gustafsson redan vid unga år åt sjömansyrket och efter många och långa resor på världshafven, mest som eldare, aflade han i Malmö 1:ste maskinistexamen. Redan ett år efter det brandkåren tagit den nuvarande brandstationen i besittning, eller på våren 1895, sökte Gustafsson och erhöll den ledig-blifna maskinistbefattningen vid Malmö brandkår, hvilken befattning han alltsedan innehaft.

Ett mycket förtjänstfullt arbete har han under årens lopp nedlagt, särskildt vid handhavandet af arbetena och underhållet af brandtelegrafan, ångsprutorna och de senaste åren äfven af brandautomobilerna.

Såsom energisk och kunnig i tjänsten, enkel och rättfram i kamratkretsen skall Gustafsson alltid minnas af kamraterna vid Malmö brandkär.

Skuggorna falla!

Skuggorna falla mer och mer,
döden har kommit så nära.
Ängslade hjärtat suckar och ber:
skona i nåd mina käral
Döden vandrar från hus till hus,
sorgen går mörk vid hans sida.
Livet slocknar likt flämtande ljus,
mänskorna jämra och kvida.
Ungskogen fylld af sjudande saf,
mejas af lieslagen.
Ungdomen bäddas i tidig graf,
kort blifver lefnadsdagen!
Trygga vi suttit i blodiga år,
fjärran från stridernas fasa,
bäddade ej våra söners bår
vid skenet aj världshatets brasa.
Nu när ryktena hoiska om fred,
fredens välsignade lucka,
glesna snart våra ungas led,
händer till afsked vi trycka. —
Sorgen kommer på mjuka fjät —
tystna de klingande skratten —
sorgen i ensamt och mörkt majestät,
sorgen från djupen och natten.
Rymden, som en gång skimrade blå,
hölies af skymmande töcken.
Ändlöst tung synes vägen att gå
genom saknadens tröstlösa öken.
Sorg, så göm i din vida famn
dem, som smärtorna plåga,
dem, hvilkas saknad är utan namn,
som tröttnat att bed a och fråga!
En gång livsdagens jublande brus
vi kanske på nytt skola höra,
men ljudet från dödsängels vingesus
skall tona dock i vårt öra!

(Sv. D.)

ELISABET OLDIN.

Gottland får ambulansbil.

Som gåfva har till Röda Korsets distrikts-afdelning i Visby öfverlämnats en på privat väg Åstadkomna medel komplett utrustad ambulansautomobil. Vagnen som levereras af Gjestvangs H. & F. A. B. är afsedd att vara stationerad i Visby och där stå till allmänhetens förfogande i händelse af olycksfall eller sjukbud. Chassiet är af Fords senaste modell, hvilket på grund af sin lätthet, styrka och driftsäkerhet särskildt lämpar sig för ändamålet. Vagoskorgen är af svensk tillverkning efter af firman Gjestvang utexperimenterad typ. — Vagnar af samma modell äro förut levererade till Västerås stad och Höganäs-Billesholmsverken.

S. M.

Ledig plats.

Brandmästareplats

(1:ste maskinist) ledig vid

Gefle Brandkår

att tillträdas den 1 januari 1919.

Den sökande, som ej bör vara öfver 35 år gammal, skall äga *fullkomliga insikter* i ångsprutors, motorers och automobilers skötande och handhafvande.

Löneförmåner:

Lön 1,400:— och tjänstgöringspengar 600:— Kr. 2,000:—
Tre ålderstillägg å 160:— efter 3, 6 och 9 år. 480:—
Belägnadsersättning 175:—
Fri bostad om 1 rum och kök samt ved o. lyso.
Härtill kommer dyrtidstillägg, till belopp som af stadens myndigheter fastställas och hvilket tillägg för innevarande år utgått med:
Krigstidstillägg Grundplåt 365 kr. och 33 1/2 procent af kontanta löneförmåner;
Krigstidshjälp: 120 kr. för hustru eller husföreståndarinnan och 60 kr. för hvarje barn under 15 år; samt

Tillfälligt lönetillägg: 300 kr.

Ansökningshandlingar, åtföljda af läkare- och frejdebetyg, insändes före den 20 nov. under adress

Brandchefen i Gefle.

Nyanskaffning.

Avesta brandkår har af Avesta järnverk fått som gåva mottaga en Ludwigsbergs Penta Revolverspruta, typ R. S., 1 a, om en kapacitet af 600 ml. Sprutan kan framforslas af en eller två hästar; ett praktiskt sätt enär kären ej alltid förfogar öfver tillräckligt hästmateriel. Den 24 oktober företogs prof med sprutan under ledning af Ingeniören vid Ludwigsberg, Herr N. G. Winckler samt i närvaro af en del intresserade personer inom samhället.

Vid provet utlades två 65 mm. slangledningar om 25 meters längd. Genom 19 mm. munstycken erhöles särdeles kraftiga strålar om 34 mtrs längd under 4,5 atm. tryck. Igångsättningstiden var 12 sekunder. Ett andra prof företogs härefter med 3 lika långa ledningar och samma diam. på munstyckena och erhöles då 4 atm. tryck och 29 mtrs strållängd. Sprutan arbetade hela tiden jämnt och stadigt och såväl tryck- som sugslangar lågo under gången fullständigt stilla. Motorn drifves med motorsprit med bensinsättning. Braedkären i Avesta är att gratulera till en sådan gåfva för vilken givarna äro värda all heder. En i sanning storartad gåfva och ett särdeles värdefullt tillskott till samhällets brandväsande och dess mycket intresserade elitkår som verkligen är värd uppmuntran för sitt oegennyttiga arbete i samhällets tjänst.

Förbandslådor

Från 3:— till 35:— kr.

SJUKVÅRDS- OCH FÖRBANDSARTIKLAR

GUMMIVAROR

m. m., m. m.

köpas bäst och billigast från

Fritz Svensson,

Drottningg. 34 ÖREBRO Rikstel. 1689

Luleå brandkår har under innevarande sommar från Ludwigsbergs verkstad i Stockholm inköpt en Penta-revolverspruta, typ RS 2 A, om 900 min.-lit. Under ledning af verkstads ingenjör, hr Nile G. Winckler, och i närvaro af stadsfullmäktiges ordförande, drätselkammaren vice ordförande samt statskamreren, afprovades sprutan den 16 sistlidne sept. och utföll afprofnigen till full belåtenhet.

Sprutan med tillbehör, bestående af 2 st. sugslangar och 2 st. strålrör med 4 munstycken jämte diverse verktyger, betingar ett pris af kr. 8,850:— fritt Stockholm. Inberäknadt 1 extra sugslang, medar, särskild startningscistern samt frakt och emballage, uppgår priset till kr. 10,012:25.

Från hr E. E. Fromell, Suudsvall, har inköpts en ny ambulansvagn för en kostnad af kr. 2,813:30.

Den gamla ångsprutan, Ludwigsberg n:r 4, som inköptes år 1889, har försålts för ett pris af kr. 7,000:—.

Från och med juni månad har stadens befattningshafvare beviljats ett extra dyrtidstillägg af 20 proc. å den kontanta aflöningen utöfver förut beviljade 33 proc.

Brandmästarebefattningen

vid Karlstads brandkår sökes af brandkorp-ralerna Axel Carlsson, Karlstad och C. T. Borg, Borås, brandförmannen G. Th. Medin, Västerås, löjtnant A. A. Engström, Stockholm, poliskonstaplarne Joh. E. Erlandson, Simrishamn, E. Feiding, Trollhättan, och E. W. Jansson, Göteborg, brandmannen E. F. Persson, Stockholm, brandmästaren H. L. Thomé, Växiö, övermaskinisten John Andersson, Göteborg, samt brandförmännen G. A. Johansson, Örebro, och B. Strömwall, Södertälje.

Den kärleken...

Ett rätt egendomligt mordbrandsmål har för en tid sedan avdömts vid Gästriklands västra häradsrätt. En 50 årig ladugårdstjänarinna, Anna Stina Linde från Järbo, hade häktats för det hon anlagt eld, dels i ladugården till en fåbod, dels i själfva fåbodstugan. Den förra hade brunnit ned, men kreaturen hade räddats. Vid ransakningen framkom att elden anlagts af svartsjuka, i det att Linde genom eldsvådan velat skrämma bort eller möjligen innebränna en rival, en ung fåbodjänta. Hon dömdes till 3 års straffarbete.

Eldsvådor.

Alingsås.

Ur Alingsås Tidning hafva vi hämtat följande referat öfver en den 8 okt. timad eldsvåda:

I går afton strax före kl. 11 varnade personer att eld utbrutit i stallbyggnaden vid Rådmanshage, där hr Lof-Westers åkeri är inrymt. Man skyndade fram till gården och fann att de därstädes boende voro försänkta i sömn. Sedan ägaren och husfolket väcktes vidtogos skyndsammast åtgärder för att tillkalla brandkåren hvilken allärmerades från brandskåpet vid Lendahlsberg.

Elden hade emellertid redan så stor omfattning att man insåg det lönlösa uti att söka rädda byggnaden från undergång och de i stallet befintliga hästarna — fem till antalet voro redan kvävida, då de personer som först varnat elden, kommo till olycksplatsen. Då nämnda personer icke kunnat spränga den igenlästa stalldörren, hade de i afvakten på att ägaren väcktes och tillstadeskom med dörrnyckeln, krossat fönstret till stallet och funnit hästarna ligga liflösa.

När brandkåren sent omsider, men så skyndsamt som omständigheterna medgifvit, infann sig å brandplatsen, stod hela byggnaden i full låga och det återstod icke annat för brandmanskapet än att söka begränsa elden till den angripna stallbyggnaden. Sprutan n:o 5 som medförts och som erhöi vatten från gårdsbrunnen, bevarade en intill stallet liggande vedbod från eldens angrepp och under tiden utlades en omkring 550 meter lång slang från vattenposten vid vägen till Transformatorstationen. Trots det stora afstånd vattenledningens vatten hade att slangledes passera visade det sig att trycket icke desto mindre var synnerligen kraftigt och vattenstrålarna starka. Vattenledningen bestod med framgång ett kraftprof.

Elden, som ett ögonblick fattat fäste i vedboden, men där släckte, kunde emellertid icke häjdas i sitt förstörelseverk beträffande stallbyggnaden, som vid 1 tiden hade nedbrunnit i grund. Förutom de kvävida hästarna hade ägaren, enligt egen uppgift, då fått vidkännas jämväl förlusten af c:a 12,000 kg. hö och 10,000 kg. tröskad och otröskad hafre. Tack vare den sydliga vinden, som dref lågorna från boningshuset, undgick detta att blifva eldens rof.

Stallbyggnaden, som inneslöt jämväl loge och lada, var försäkrad i Städernas allmänna brandstodsbolag för 8,000 kr. samt hästarna

och den brunna grödan i Allmänna Brand för resp. 15,000 och 8,000 kr.

Om anledningen till eldens uppkomst känner man ännu intet. Ett rykte om att elden förorsakats af en exploderande karbidlampa torde sakna grund.

* * *

Att Alingsås brandkår ej arbetade under några gynnsamma förhållanden framgår tydligen af ofvanstående referat. Staden äger en ganska god vattenledning men saknar, när eld utbryter i samballets utkanter lämpligt sprutmateriel. En mindre handkraftspruta står vid sådana tillfällen till kårens förfogande men denna är af allt för liten kapacitet att kunna vara till någon vidare nytta vid ett tillfälle som detta.

Visseligen är ju vattentillgången i denna del af staden ej så särdeles riklig men vi äro förvissade om att hade vid detta tillfälle en lätt motorspruta funnits att tillgå, så hade gifvetvis resultatet af släckningen blifvit gynnsammare.

De i närheten varande brunnen hade säkerligen lämnat tillräcklig vattenmängd. Att vattenledningen, enligt tidningens utsago, med framgång bestod ett kraftprof är ju odisputabelt, men att utlägga 550 mtr slang i en ledning är intet lekverk och skulle antagligen ej behöfts ifall lämplig spruta hade funnits. Det är ju ej första gången saknaden af en maskinspruta gjort sig påmind och förslag från brandchefen har ett par gånger framförts om inköp af en motorspruta, men som det tyckes, ännu utan synbart resultat. Men ordspråket lyder ju: »af skadan blir man vis, men ej rik».

Red.

Ny brandstation i Helsingborg?

Brandstyrelsen i Helsingborg föreslår stadsfullmäktige att uppföra en ny brandstation. Brandkåren har efter senaste inkorporeringarna blifvit ytterst trångbodd i de gamla lokalerna i rådhuset, och ett af drätselkammaren föreslaget provisorium, anser brandstyrelsen oantagligt. Tiden har icke medgivit styrelsen att verkställä utredning, men den anser för lämpligt att 100,000 kr. föreslagesvis upptagas till en del af kostnaderna i utgiftsstaten för nästa år jämte 5,000 kr för utredning af frågan. Den nya brandstationen skulle ligga mellan Carl Johans- och Bäckabrogatorna.

Också ett tilltag.

En ganska hotande eldsvåda hemsökte för en tid sedan en af Norra spårvägsbolagets vagnhallar vid Roslagsgatan, Stockholm. Vid 8 tiden på morgonen höll en man af maskinpersonalen, Edvard Söderberg, på att fylla en cistern i södra hallen med brännolja för motorerna. Oljan förvarades i ett stort plåttfat och Söderberg trodde efter en stund att han tappat ur det fullständigt. Han ville emellertid förvissa sig om att fatet var tomt och för att se till botten af det förde han in en tändsticka i sprundet. Följden blef en explosion, varvid Söderberg fick brännskador i ansiktet, på båda händerna och ena foten. Propparna sprungit ur fatet och litet olja, som funnits kvar, rann ut på golvet. Härifrån spred sig elden snabbt till en del träinredning i hallen samt till taket. Detta har dubbel träbeläggning och som elden hann sprida sig där innan brandkåren var på platsen måste taket huggas upp på ett par ställen. Efter en timmes arbete var emellertid faran afvärdad och brandkåren kunde återvända.

* * *

Det är förvånansvärt huru en person kan handla så i grunden tanklöst som att lysa med en tändsticka i ett fat därifrån nyligen aftappats eldfarlig olja. Man tycker att upplysningen rörande dylika saker skulle vara så stor att något dylikt skulle vara otänkbart. Mera upplysning tyckes dock vara af nöden.

Från utlandet.

Enligt gjorda kalkyler belöpa sig brandskadorna i Finlands städer till följd af upproret till den kolossala summan af 4½ milj. kr.

Miljonbrand i Norge.

Natten till den 8 okt. nedbrann Groruds textilfabrik i närheten af Kristiania. En hel del oåtkomliga textilvaror ha gått förlorade, så att förlusten blir desto kännbarare. Dess bättre blef ingen människa skadad. Man vet ännu

icke något om orsaken till eldens uppkomst. Fabriken ägdes af de Förenade klädesfabrikerna. Skadan anslås till en miljon kr.

Stor explosionsolycka i närheten af Newyork.

En explosion inträffade den 6 okt. vid en brygga för aflastning af ammunition i Morgan, New Jersey, U. S. A. Explosionens verkningar sträckte sig öfver ett vidsträckt område. Flertalet arbetare och tjänstemän sluppo undan oskadade, men många rapporteras saknade. Andra ammunitionsupplag i närheten hotas af kringflygande gnistor, och myndigheterna ha beslutat låta utrymma alla städer inom 10 miles omkrets. Eldsvådan var så häftig att brandsoldaterna och frivilliga deltagare i räddningsarbetet icke varit i stånd att närma sig Morgan. Flera ton starka sprängämnen bortskaffades för att rädda närliggande fabriker. 60,000 människor äro på väg bort från trakten, och vägarna äro öfverfulla af flyktingar och vagnar med sårade. Explosionerna hördes i Newyork; det lät som kanondunder från en drabbning.

Sjuktransportväsendet bristfälligt.

Brandchefen i Stockholm har tagit upp spörsmålet hur man skall förfara med det tillgängliga utvecklade sjuktransportväsendet i händelse någon större olycka inträffade inom hufvudstaden eller i dess närhet. Brandchefen anser det vara på tiden att rådande missförhållande på detta område afhjälpes och har därför ingått med skrifvelse i ämnet till hälsovårdsnämnden.

Brandchefen har på förhand hos Röda korset försäkrat sig om att man där är villig att utlåna vagnar. Han hemställer därför att hälsovårdsnämnden hos öfverstyrelsen för svenska Röda korset ville göra framställning att två automobilsläpvagnar finge med underhållningsskyldighet af brandkåren uppställas vid kårens stationer.

Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag tillverka sug- och spöslangar samt tekniska Gummivaror af alla slag.

— Afdelningskontor och nederlag: SKEPPSBRON 4, GÖTEBORG. —